Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

52 (572)
17 грудня
2015 р.

**Погляньмо на себе збоку,
адже має бути соромно
перед іншими, перед світом,
що ми такі терплячі, толерантні,
демократичні, гуманні,
але й досі, у час XXI століття,
залишаємось, на жаль,
Кайдашевою сім'єю. Гірка
репутація – Кайдашева нація.**

***Ірина КОЛОДЮК,
учителька українознавства***

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

І ОДИН У ПОЛІ ВОЇН...

Попри спопеляючу ненависть, якою палає вся нинішня верховна корупційна мафія проти грузинського волонтера в українській політиці Міхеїла Саакашвілі, він надалі її викриває. Вони звиваються, як гади, під вилами, бризкають отрутою і намагаються вкусити, сичать, погрожують, обливають брудом. Я в журналістиці давно і пройшов більше двадцяти судів за критику недругів української державності, а то й доморощених псевдопатріотів, дивуюся його мужності, почуттю правди, справедливості, просто мужності. Не в одного з нас у такій ситуації опустилися б руки. І не один із нас сказав би собі: «А воно мені треба?» І поплив би за тихою, хоч і брудною, течією української корумпованої політики. А то й осідлав би одну, а може, й не одну з корупційних схем і жив у своє задоволення. А він, витримуючи шалений тиск і опір корумпованої системи, – бореться.

Не стверджую, що він безгрішний, зрештою, маючи стільки ворогів і набуваючи щораз нових, важко вберегтися від бруду, яким тебе намагаються облити, і болота, у яке тебе хочуть штовхнути. Тим паче, ані високих прихильників, ані захисників, ані політичної сили, яка б підтримала, як, скажімо, прем'єрська фракція «Народний фронт» у парламенті стоїть за прем'єра.

Отож і виходить, що Міхеїл, як Дон Кіхот, щоправда він воює не з вітряками, а з сильними світу цього, що жирують на крові й поті українського люду.

Єдина надія у нього на нас, на спільноту, на нашу підтримку. Бо деякі радники радять йому не кидатися фактами корупції, а йти в правоохоронні органи, мовляв, це їхня справа виявляти усілякі схеми пограбування українського народу. Ех, якби ж то у нас вони і справді були охоронцями права, то не потрібно було б волонтерам кидатися на амбразуру корупції. А так, надія лише на таких поодиноких одчайдухів-романтиків.

Але маємо зрозуміти, що самим їм тієї гідри не подолати, бо замість однієї відрубаної голови виростає три. Зрештою, ще й не рубали, а лише замахнулись, а як зворохобилось кубло. Ненаситне, злобне, жорстоке.

Спостерігаючи все це зворохоблення, хотів би спитати А. Яценюка, чи пам'ятає він клятви зі сцени Майдану: «Куля в лоб, так куля в лоб!.. Я не зможу жити з ганьбою!..» Саакашвілі, якого теж звинувачують у порушеннях, сам на себе заявив у Національне антикорупційне бюро, щоб його фахівці перевірили пред'явлені звинувачення. А чому б те ж саме не зробити Арсенію Петровичу, Арсенові Борисовичу. Тоді принаймні голова Одеської облдержадміністрації не виглядав би єдиним воїном у полі. А стало б щонайменше три богатиря. Звичайно, якщо пред'явлені факти не підтвердяться. Але не віриться, що вони зважаться на такий благородний вчинок ...

І тому Міхеїл і далі залишиться один у полі воїн. Хіба що ми станемо разом з ним, якщо вже не маємо свого національного лідера.

Богдан ВІВЧАР

ЖИТТЯ ЯК Є

У зону АТО

50 бійців батальйону «Івано-Франківськ» відправились у зону АТО. Виконувати бойові обов'язки вони будуть у Маріуполі.

Командир батальйону «Івано-Франківськ» Микола Івоняк розповів, що це вже 14 ротація. Лише троє бійців їдуть у зону АТО вперше. Є двоє дівчат.

«На сьогодні наших бійців у Маріуполі немає. Останньої ротації ми весь особовий склад привезли сюди, щоб провести перепідготовку. Ми змінили штаб нашого підрозділу. Взяли інспекторів з бойової підготовки. Впродовж місяця проводили заняття. Поїхала перша рота, друга рота буде тренуватися на полігонах Івано-Франківської області», – прокоментував він.

Майор міліції зауважив, що їде два взводи, один з них штурмовий. По Маріуполю будуть їздити патрулі з Франківська. Задачі змінюватимуться.

Оскільки рота їде в зону бойових дій не вперше, то воїни спокійні й кажуть, що налаштовані позитивно.

«Враження хороші. Очікуємо, що скоро це все закінчиться. Ми цього бажаємо. Хочемо добра і миру», – сказав боєць Дмитро Івашко. «Не боїмося, що буде, те буде», – додав Євген Ярославович.

Перебуватимуть на сході впродовж місяця. Зустрічати Новий рік і святкувати Різдво будуть там. Кажуть, що постараються знайти ялинку і створять відповідну атмосферу. Священики їх благословили та прочитали молитву. Друзі та родичі побажали бійцям щасливого повернення.

Ба, знайомі всі особи

В Україні завершився конкурсний відбір керівників місцевих прокуратур. В області всі нові районні прокуратури очолили «попередники».

Як відомо, на Прикарпатті тепер буде лише п'ять місцевих прокуратур. Згідно Всеукраїнського конкурсу, який пройшли близько десяти тисяч кандидатів, визначилися очільники цих установ і в Івано-Франківській області. Виявилося, що нові керівники в органах прокуратури – не зовсім нові люди.

Так, зокрема, Івано-Франківську місцеву прокуратуру очолив Ігор Ярославович Стефанишин – колишній начальник слідчого відділу прокуратури області. Калуською місцевою прокуратурою керуватиме Микола Михайлович Мартин, колишній керівник Долинської міжрайонної прокуратури. Коломийська місцева прокуратура, начальник – Василь Петрович Ковалюк, який працював на посаді прокурора Коломийської міжрайонної прокуратури. У Надвірнянській місцевій прокуратурі керуватиме Василь Васильович Марчук – екс-прокурор міста Яремче. Тисменицьку місцеву прокуратуру очолив Роман Романович Хима, колишній очільник Галицької районної прокуратури.

Цікавими й неоднозначними виявилися результати тестувань нових керівників, на основі яких їх і призначили. Першими у своїх рейтинґах були Микола Мартин і Василь Ковалюк. А от Роман Хима – лише восьмий, Ігор Стефанишин – десятий, а Василь Марчук – лише 16-ий.

Івано-Франківське обласне об'єднання
ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка

СВЯТИЙ МИКОЛАЙ У «ПРОСВІТІ»

В обласний Народний дім «Просвіта» у театралізованому дійстві він завітає разом з ангелятами **19 грудня о 16.00.**

ЛЮБІ ДІТИ!

Він запитає вас, чи були ви слухняними, охайними, чи добре вчилися, слухали маму і тата, чи молились...

ДОРОГІ БАТЬКИ!

Допоможіть святому Миколаю вибрати подарунок для своїх дітей. Кожній дитинці – слухняній і не дуже.

За кошти ЄС та ООН

Між Івано-Франківською облдержадміністрацією та Представництвом ПРООН в Україні підписано Меморандум про співпрацю. Йдеться про використання біомаси для опалювання та енерґозбереження бюджетних установ Прикарпаття.

«Основна наша ціль – зробити крок до енерґозбереження задля того, щоб бути незалежними від газопостачання з Російської Федерації. Це можливість для наших освітніх, культурних, медичних закладів опалювати, зберігати енергію», – зауважив Сергій Басараб, заступник голови облдержадміністрації.

За його словами, біомаса – це відходи сільського господарства та лісопереробної промисловості. Її перероблятимуть на енерґію. Крім того, у рамках програми ЄС/ПРООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» до 2017 року заплановані енерґоефективні заходи у 20 школах та 6 садочках області, вуличне освітлення у восьми населених пунктах та ремонти у 13 багатоповерхівках.

Це стосується населених пунктів Городенківського, Верховинського, Калуського, Коломийського, Надвірнянського, Тлумацького, Косівського, Тисменицького районів.

Загалом фінансуватимуть 26 проектів сільських громад на суму 17 мільйонів гривень. З місцевих бюджетів програму фінансуватимуть на 20 відсотків і на 5 відсотків – за кошти громад-учасниць.

Робимо глечики...

У Фортечній галереї «Бастіон» відбувається творча реабілітація бійців АТО «Школа кераміки».

Благодійний фонд «Франківський опір» організовує схожі заходи з червня, вже відбулося шість заїздів реабілітації у горах. Цього разу поїхати у Карпати не вдалося, тому повернутися до нормального життя воїнам допомагають у Івано-Франківську.

Один із організаторів заходу Володимир Рожнов розповів, що творчу реабілітацію пройшло вже більше сотні хлопців. Сьогодні програмою передбачені майстер-класи з гончарства, розпису по кераміці та розпису писанок, а також виставка-продаж.

«Ми хочемо забезпечити додатковий контакт бійців із іншими людьми. Сьогодні ми стаціонарно займаємося із 9-ма хлопцями, а ще приходять деякі воїни з Франківська», – сказав він.

Допомагають бійцям кожен по-своєму. Відомий писанкар з Коломиї Олег Кіращук, який нещодавно повернувся із зони бойових дій, проводить майстер-клас із розпису писанок. Це його хобі й робота.

«Хочемо, щоб наші хлопці реабілітувалися і розслабилися», – поділився боєць.

Гончар Віталій Владковський каже, що «Школу кераміки» проводять, щоб витягти солдат із воєнного стану.

«Це заспокоює, вони забувають про інше, а глина дозволяє доторкнутися до джерел творення», – прокоментував він і зауважив, що протягом заходу учасникам будуть розповідати про особливості трипільської кераміки.

Враженнями від творчої реабілітації поділився боєць 93-ої механізованої бриґади Дніпропетровська Євген Дригуб. Відвідує такий захід він не вперше і каже, що це йому дуже подобається.

«Це мене врівноважує. Буду удосконалювати свої вміння», – сказав він.

ШАНОВНІ КРАЯНИ! ДОРОГІ ПРОСВІТЯНИ!

**Триває передплата на газету
«ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА».
Передплатний індекс – 91083.**

***ВАРТІСТЬ ПЕРЕДПЛАТИ
(без оплати оформлення):***

на місяць – 5,00 грн., на півроку – 30,00 грн., на рік – 60,00 грн.

ДУХОВНІ РОЗДУМИ

ЛЮБОВ ВІЧНА

«Любов ніколи не минає», – стверджує в своєму Першому листі до коринтян у добре відомому і знаменитому так званому Гімні любові, св. ап. Павло. І це найглибше, найчистіше і найсвятіше почуття цей Великий Вчитель народів називає найкращою дорогою, бо тільки вона веде до Бога і єднає з Ним – з вічною Любов'ю. Тому вона, згідно його науки, вища за апостольське, пророче чи вчительське служіння, за все знання і відання всіх тайн, за ангельську красномовність і дари чудотворінь, за найбільшу віру і жертву. Проте, все важливе і необхідне, що веде на цю спасенну дорогу любові. Найбільшою мірою таку любов до Бога і ближніх мали всі святі. Та серед них усіх особливо виділяється великий Чудотворець і Святитель Миколай, архієпископ Мир Лікійських. Цю незаперечну істину потверджують сотні й тисячі чудесних історій його незаперечного заступництва від біди по всьому світі. Ось одна з них.

З міста в родинне село до хворої мами їхала донька. Через труднощі з громадським транспортом тільки під вечір вона добралася до лісу, за яким мешкала її мама. Надворі стемніло й дівчина стала молитися, як її в дитинстві вчила бабуся. Вона почала просити допомоги у св. Миколая Чудотворця. І тут з лісу вийшов чоловік, у якому вона зразу ж впізнала маминого сусіда. Він привітався і здивовано запитав, як вона не боїться так пізно сама йти лісом. Вона відповіла, що мусила, бо мама захворіла. Прямуючи дорогою, він розпитував її про навчання і плани на майбутнє, а потім все докладно розказав про своїх дітей та онуків. Так непомітно дійшли до села. Дівчина подякувала за товариство і ввійшла в свою хату. Після привітання радісна мама враз схвильовано й строго запитала: «Добре, дитинко, що ти прибула допомогти мені, бо хвороба вклала мене в ліжко, що й сама підвестися не можу, то й приходить сусідка допомогти. Але скажи мені, як ти зважилася йти сама вночі через ліс? Та ж в ньому водяться вовки і майже щоночі чути, як страшно виють».

«Спочатку було страшно, але я почала просити допомоги у св. Миколая, і страх минув. А потім на дорогу вийшов наш сусід, який перевіряв, чи на місці сіно, яке він поскладав на галявинах для своєї худоби. З ним я і прийшла аж додому», – відповіла донька.

Вранці мама з якимсь дорученням послала доньку до цього сусіда. І вона знову при всіх домашніх від імені своєї мами подякувала йому за його нічний супровід. Він здивовано заперечив, що взагалі ні вдень, ні вночі нікуди не ходив, а весь час був удома. Це підтвердили всі домашні...

Повертаючись додому, дівчина щиро і слізно дякувала Богові та Його вірному слузі св. Миколаю за допомогу.

Ще в Старому Завіті цар Давид запевнив, що «пам'ять праведника буде вічна», – тому і закликав: «Радуйтеся, праведні, в Господі; правим належить похвала». Цієї вічної радості й похвали заслужив через велику любов до Бога і людей Святитель Миколай. Така любов єднає тих, хто в небі, з тими, хто ще на землі. Тож змагаймо і ми до такої любові й вона спасе нас.

Михайло МЕЛЬНИК, *протоієрей*

НА ТОМУ СТОЮ

ЩО ПОТРІБНО ДЛЯ БАЛАНСУ ВЛАДИ В УКРАЇНІ*

До уваги Конституційної комісії

Роки незалежности України свідчать, що в Україні нема балансу влади. І це викликано недоробкою Основного Закону України. Давно відомо, що риба гниє з голови.

Як показала історія Незалежности всіх постсовєтських республік, президенти цих країн, виховані сталінськими самодержавними нормами, прагнуть бути одноосібними правителями республік. Вони просто не знають, що таке демократичний спосіб життя. Копіюючи конституції західніх держав, ці республіки роблять помилку. Постсовєтські республіки потребують конституцій, відмінних від західніх. А саме в балансі влади. Не можна давати президентам можливости запроваджувати диктатуру.

Це стосується насамперед судової влади. Судова влада – це незалежна гілка влади, і вона має бути незалежною від президентської влади. Тому Генерального прокурора треба обирати на Всенародніх виборах і не від партії Президента. Це має бути записано в Конституції. І в разі смерти чи імпічменту Президента саме Генеральний прокурор має тимчасово – до нових виборів – мати повноваження Президента. Посада Генерального прокурора має відповідати посаді віце-президента у західніх конституціях.

Генеральний прокурор має призначати і голову Центральної виборчої комісії. Вибори і виборчі комісії найближче стоять до судової влади. Тому виборами має керувати Генеральний прокурор, щоб не було таких прецедентів, як незбіг даних ЦВК та екзитполів.

Президент і Генеральний прокурор – два всенародньо обрані керівники двох гілок державної влади – і за їхньою діяльністю має наглядати Верховна Рада, керуючись законом про імпічмент.

Закон про імпічмент має бути инший, ніж у західніх країнах. Закон про імпічмент має передбачати попередження Президенту чи Генпрокурору про можливість імпічменту, вказуючи в попередженні на неправильні дії Президента чи Генпрокурора. Якщо зміни не настають, Верховна Рада може проголосувати імпічмент. Для ухвалення імпічменту не треба аж двох третин депутатських голосів. Досить і арифметичної більшости.

Імпічмент має бути легко досяжний, і це буде стримувати Президента чи Генпрокурора від антиконституційних дій, до яких за сучасної Конституції вдавалися і вдаються чи не всі Президенти України. Більшість Президентів України не виправдали довір'я українського народу. Це треба змінити.

Зараз іде підготівля до ухвалення нової Конституції. Якщо таких змін, необхідних для усунення хиб у роботі державних органів влади і наділених владою осіб, не буде запроваджено до нової Конституції, Україна не позбудеться тих негараздів, які супроводжують нашу державу майже чверть століття.

Тому я звертаюсь до осіб, відповідальних за текст і ухвалення нової Конституції: думайте про державу, а не про свої приватні інтереси. Створіть Конституцію не під Президентів, а під Україну, щоб ця держава могла існувати і процвітати без самовбивчих конфліктів. Якщо ви запропонуєте Конституцію а-ля попередньої, історія запише такий крок як антидержавний та антиукраїнський.

Думаймо державно, панове, а не вузько особисто. Будьмо реформаторами у найголовніших точках життя держави.

Чи ж дійде цей заклик до свідомости тих, до кого його адресовано?

Незабаром побачимо.

Святослав КАРАВАНСЬКИЙ

*Зберігаємо правопис автора.

ДІЄ «МОЛОДА ПРОСВІТА»

ДІАЛОГ ПРО ПРАВА ЛЮДИНИ У НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Протягом тижня прав людини відбулися правоосвітні заходи у навчальних закладах міста і районів, де співорганізатором виступила Івано-Франківська обласна організація «Молода Просвіта». У загальноосвітній школі-ліцеї № 23 Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника протягом п'яти днів тривала виставка «Кожен має право знати свої права». «Екскурсоводами» для школярів працювали їхні однолітки, котрі пройшли попереднє навчання і виявили бажання спробувати свої сили у сфері прав людини. Експозицію відвідали не лише учні школи-господаря, а також підопічні 7, 24, 28 загальноосвітніх шкіл та ліцею для обдарованих дітей із сільської місцевості.

З дітьми загальноосвітніх шкіл № 28 (Івано-Франківськ), № 3 (Бурштин) і школи в селі Залуква (Галицький район) було переглянуто й обговорено документальний фільм «Габріель повідомляє з чемпіонату світу», про бразильського хлопчика, обуреного нерівністю у своєму місті, який, стаючи журналістом, намагається захистити свої права. Для студентів Бурштинського торговельно-економічного коледжу Київського торговельно-економічного університету організатори продемонстрували стрічку «Скрізь Майдан», яка нагадала про події дворічної давності. В обговоренні взяли участь також представники місцевих громадських організацій.

Учасники заходів мали змогу на практиці продемонструвати акт солідарності у відстоюванні прав людини й приєднатися до акції підтримки від Міжнародної амністії незаконно ув'язнених, серед яких і українці Надія Савченко, Олег Сєнцов, Олександр Кольченко та Геннадій Афанасьєв, котрі утримуються на території Росії.

ЗРОЗУМІЙ І ДОПОМОЖИ

Чи легко знайти своє кохання? А якщо в людини є певні фізичні особливості, то як у цьому випадку? Про ці та інші теми говорили присутні на перегляді документального фільму «Ти віриш у кохання?», що розповідає про життя фізично неповносправної жінки на ім'я Това, яка працює свахою для таких осіб, як і вона.

Івано-Франківська обласна організація «Молода Просвіта» організувала перегляд фільму з метою ведення відкритого діалогу про виклики, які очікують на людей з інвалідністю. До обговорення було запрошено представника ГО «СЛІД» (сімей людей з інвалідністю та дітьми) Миколу Макара, який озвучив відомий факт про недоступність міста й будівель, що обмежує можливості людей на візках, а також молодих мам повноцінно бути інтеґрованими в соціум. Іноді такі особи не мають змоги навіть вийти за поріг свого дому.

Поетеса Христина Сирова зауважила, що ситуація недоступності простору існує тому, що значна частина людей не має емоційного розуміння проблем меншості, а отже, і бажання їх вирішувати не виникає. «Обмеження можуть бути у багатьох, але по комусь ці обмеження видно, по інших – ні. Важливо не створювати стереотипів, а навпаки: руйнувати бар'єри, і не лише фізичні, але й моральні, що дозволить усім жити повноцінним життям», – каже дівчина.

Проте, багато фізично неповносправних осіб проживає у різноманітних притулках. І якщо дитячі заклади такого типу відвідує чимало доброчинців, як зазначив представник БФ «Українська благодійницька мережа» Василь Футерко, то про немічних дорослих часто не згадують, хоч вони потребують такої ж людської уваги. Пан Футерко акцентував на тому, що матеріальні речі дають короткотривалий вплив для цих осіб. Більш важливо брати участь у житті кожного окремого потребуючого, бути його ментором.

Н. К.

ЛЕКТОРІЙ

ОБОПІЛЬНА ЗАЦІКАВЛЕНІСТЬ

ВІДОМІ ПРОСВІТЯНИ НА КОСІВЩИНІ

Вже за традицією, із просвітницькими лекціями відомі просвітяни області – заслужений лікар України, заступник голови Івано-Франківського ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Євген Романишин та голова ГО «Берегиня», валеолог Марія Пахолок відвідали Косівщину.

Цього разу вони побували у Вербовецькій ЗОШ І–ІІ ст. та на батьківщині патріарха Володимира – в Хімчинській ЗОШ І–ІІ ст.

Євген Романишин загострив увагу підростаючого покоління на шкідливості малорухомого способу життя, куріння, вживання алкоголю (зокрема, пива), надмірного користування мобільними телефонами. Це все впливає на розвиток дітей.

Він запропонував підтримувати арійсько-козацькі традиції, адже «українці – корінь білої раси», закликав займатися спортом, туризмом, проводити вільний час на свіжому повітрі. Доповідач відзначив позитивний вплив на стан здоров'я молитви, духовної музики, доброго настрою.

Марія Пахолок наголосила на важливості харчування в житті людини, особливо дітей. Вона застерегла від вживання їжі швидкого приготування, яка є геноцидом сьогодення. Запропонувала записувати рецепти приготування національних страв у старших людей, вживати натуральні продукти, вирощені на власному городі й у саду. Корисними були поради, як лікуватися травами. Багато трав вона мала з собою для ознайомлення. Закликала тренуватися на свіжому повітрі і вживати чисту воду. Також застерегла від неконтрольованого вживання ліків та використання побутової хімії.

Виступи просвітян були цікавими й викликали чимало запитань слухачів, на які гості дали вичерпні відповіді. Відрадно і те, що керівники освітніх установ відгукуються і йдуть назустріч в організації таких потрібних заходів.

Богдан ГЛІБЧУК, *голова Косівського РО «Рідне слово» ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка*

ПАМ'ЯТЬ

ВШАНУВАЛИ ПОЛКОВНИКА

У Центральному народному домі урочисто вшанували пам'ять Провідника ОУН Андрія Мельника.

125 років тому в селі Воля Якубова на Львівщині народився визначний діяч українського національного визвольного руху, багатолітній голова Проводу ОУН полковник А. Мельник. Вступне слово виголосив голова Івано-Франківської обласної ОУН Зиновій Остап'як. Голова міської організації ОУН Микола Сулятицький нагадав присутнім, що в Івано-Франківську урочисто закладено камінь, на місці якого буде споруджено пам'ятник Андрієві Мельнику. Власне, це підтвердив і голова міської ради Руслан Марцінків. Голова обласного «Правого сектора» Андрій Подільський наголосив, що вже давно настав час назавжди об'єднати ОУН А. Мельника і С. Бандери.

На урочистостях був присутній внук Андрія Мельника Костянтин Кобрин. Його дружина Любомира Джанджалас розповіла, як вшанований А. Мельник в діаспорі, в рідному селі Воля Якубова на Львівщині і в Україні й закликала до об'єднання нації проти російського аґресора. Провідника пом'янули хвилиною мовчання.

Художній колектив «Золота заграва» під орудою Богдана Парумби відкрив урочистості славнем ОУН «Зродились ми великої години» й виконав низьку пісень вояків УПА. Завершили свято виконанням «Боже великий, єдиний»…

Степан БОЙКО, *учасник хору «Золота заграва»*

НА ДОПОМОГУ АМАТОРАМ

ВЕРТЕП

Коляда: вдень – «Ми вам розкажем», увечері – «Добрий вечір тобі».

1-ий Пастух: Слава Богу, ми в цій хаті, ми пастушки небагаті, ми з далекої дороги тут прийшли у ваші пороги, тож дозвольте розпочати, вам новину розказати.

2-ий Пастух: Ця новина не звичайна, це свята велика тайна – у Вифлеємі народився, із Марією вповився.

1-ий Пастух: Ісус Христос – Дитина Божа, рясна, мов та квітка гожа. Ідіть ідіть сюди за нами, за своїми лицарями.

1-ий Козак: Слава Господу, братові не жалів я труду й крові, щоб народ свій захистити, Україну увільнити від поляка, від ляха, в цих боях не згинув я.

2-ий Козак: Запорожець я із Січі, що боровсь не раз, не двічі, щоб здобути честь і славу, аж упав біля Полтави у лютих боях з ворогами ,літ двісті впав з братами.

Воїн: Він тут? – кажіть, бо горе вам.

1-ий Козак: Хто? Божий Син?!

Воїн: Так, так, Він сам.

2-ий Козак: А нащо вам?

Воїн: Згубіть Його. Я давно Його шукаю. Такий наказ цар Ірод дав, щоб той загинув, хто настав, хто в Вифлеємі народився, на наше царство напосівся.

1-ий Козак: Гов, стій, ні кроку, де той цар?

Воїн: Ось надходить наш владар.

Ірод йде й говорить слова, підходить до Ангела і розвертається.

Ірод: Що це за люди? Звідки йдуть? Куди дорога? Звідки путь?

2-ий Козак: Ми два князі із України, йдем в свої краї із Вифлиєму.

Ірод вертається назад і говорить:

Ірод: Ага, то ви Йому вклонились? Всі три до мене повернулись? Чого ви тут прибули? Де Він тепер? Глядіть, щоб з вас котрий не вмер.

1-ий Козак: До зброї, браття, на цю погань!

2-ий Козак: До зброї кличе нас гетьман!

Ірод: Ти грозиш? Ось я меч маю. Пустіть, я сам його здолаю.

Ангел:

Господу слава, мир землі,
Вам честь, українські борці,
Ви вмієте за правду стояти,
Готові кривду подолати.
Судив вам Господь
кращу долю,
Прийде кінець розрусі й болю
І розцвіте, мов ярий цвіт,
Весь український славний рід.

Всі колядують: вдень – «Хотів же Ірод Христа убити», увечері – «На небі зірка ясна засяла».

2-ий Козак: О хвала Господу – о хвала! Ходіть, бо й нам пора настала.

В коло забігає Жид.

Жид: А я жид із Палестини, несу перкаль і тканини, і новенькі батарейки. Тож купуйте, дорогенькі.

1-ий Пастух: Іди, іди, забирайся і навіть не оглядайся. Вже не буде ґою-ґою. Забирайся з бородою.

Жид: А я іду, і не заважу бородиці падь не раджу, бо не просто борода, і не їсть ґазду коза.

Ангел: Правда, правда, духу злий, іди геть від цих людей! Ми вже правду полюбили і на правди путь ступили. Згинеш разом із Іродом, буде мир над цим народом.

Жид: Вже не буде, як давно.

Ангел: Забирайся, сатано!

Жид виходить з кола.

2-ий Пастух: Слава Богу, слава Богу! В путь збираємся, в дорогу. А ще поки вийти з хати – треба всім повіншувати.

Всі повертаються до образа.

1-ий Пастух: Господарі, прощавайте, в гаразді ви проживайте, майте долю добру, гожу, тільки вірте в ласку Божу. Ласка Божа вас спасе, край і нарід піднесе.

2-ий Пастух: Всім дорослим і маленьким зичу жити здоровеньким на потіху всій родині і на славу Україні.

Ангел: Благословенні будьте, люди, нехай між вами краща доля буде. Кожної днини, кожної хвилини нехай вас Господь Бог благословить, біда нехай згине. Худібка і пчілка нехай ся плекає, вогонь, град і тучі нехай вас минають. А ви пам'ятайте, що ви – Христа діти, одно ся не маєте – ні битись, ні сваритись. Народу вірну славу і честь боронити.

Всі виходять з хати з колядою «Бувайте здорові, пане господарю». Першим виходить Ангел.

Заходять і виходять з хати у такому порядку: Ангел з дзвінком, за ним – 1-ий Пастух із зіркою, 2-ий Пастух із кошутром, 1-ий Козак із шаблею, 2-ий Козак із шаблею. Після них – Воїн з мечем та Ірод з мечем. Жиди також заходять до хати з вертепом, а слова має тільки один Жид (будь-який).

Вертеп відтворений
Надією ОЩАНОВСЬКОЮ

ЮВІЛЕЇ

Він – один із тих, кого називають подвижниками. Він – один із тих, кого називають просвітителями. Зрештою, тільки він – двічі лауреат Шевченківської премії: спочатку народної, а вже згодом і державної – Національної премії України імені Тараса Шевченка – наш земляк, активний просвітянин, заступник голови Коломийського міськрайонного товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка Михайло Андрусяк...

СОТНІ АНДРУСЯКОВОГО ЛЕҐІОНУ

Син повстанського роду з генами патріота-націоналіста, небагатослівний у спілкуванні, натомість колоритно красномовний у своєму письменницькому хисті, зробив для патріотичного виховання юнацтва і молоді, та навіть моєї верстви, набагато більше ніж всі державні інституції разом узяті, створені з часу нашої Незалежності. А дуже часто – всупереч їхній бездіяльності чи відверто антиукраїнській гуманітарній політиці всіх табачників і табаченків.

Його художньо-документальні книжки, які підняли з найскритніших закутків людської пам'яті й воскресили в свідомості сучасників глибинний пласт повстанської героїки, відкрили українству імена і постаті борців за волю України, примусили заговорити свідків і очевидців, пробуджували національну самосвідомість і формували не одну сотню, а цілі леґіони українських патріотів, якими ставали навіть ще вчора зросійщені українці, які без сорому називали себе хохлами.

На адресу автора трилогії «Братів...» і далі надходять листи з найвіддаленіших куточків України і світу. Приходять вони і до героїв його книжок, яких з Божого Провидіння читачі знаходять, навіть не знаючи точної адреси. В цих листах – власні сповіді і вдячність. Чи це пише 13-літній юнак із Диканьки Полтавської області, чи російськомовний 33-річний батько трирічної донечки з Миколаєва, – зміст листів приблизно однаковий: книжки Михайла Андрусяка «Брати грому», «Брати вогню», «Брати просторів» зробили їх українцями! І таких листів сотні, ба, мабуть, вже тисячі. Є листи і протилежного змісту, за іменами адресатів яких ховаються аноніми, з уст яких і далі сичить ненависть до всього, що зветься Україною. Гадаю, колись і до цих листів у невтомного працелюба дійдуть руки і він обов'язково видасть їх окремим виданням, адже вони, як світлини часу, достеменно свідчитимуть про той зріз суспільної свідомості в часі видання цих книжок.

Появі трилогії передувала велика дослідницька робота і збір документів, свідчень, світлин. Автор поспішав донести до широкого загалу матеріали своїх розвідок. Таким чином першими до читача прийшли «Студені милі», «Ув'язнена скрипка», інші видання малих літературних форм, а також надруковані в першій демократичній газеті «Аґро», редактором якої був певний час.

Так складалась творча доля письменника і майстерного художнього документаліста Михайла Андрусяка, що завершення роботи над однією книжкою спонукало його зразу ж до початку нової. Величезний ланцюг повстанської епопеї ланка за ланкою відкривався сучасникам із талановитого літературного подання автора. Вслід за трилогією виходить ще одне художньо-документальне видання – «Останні з когорти залізних».

Ще задовго до з'яви в Україні справжнього військового фронту на заслін проти аґресії північного окупанта, Михайло Андрусяк відкрив свій письменницький фронт і незворушно отаборився на своєму блокпосту, формуючи нові сотні й леґіони борців за волю України. І на передову цих сотень вивів братів грому, вогню і просторів, останніх з когорти залізних, які тут стали першими.

Не очікував окупант, що після затяжних ідеологічних заморозків і нагло брехливої московської пропаґанди на передову вийдуть нові лави українських оборонців і зламають всі плани кремля. Але це сталося! Проти вишколених снайперів постала беззбройна Небесна сотня. За нею з народної ініціативи сформувалась Національна ґвардія і корпуси добровольців. На руйновищі, як фенікс із попелу, виросла нова сила – Українське військо, натхнене героїкою відважних оборонців рідної землі. Окремою силою, народною армією тилу, стали ті, хто на європейський манер стали називати себе волонтерами. Смертоносній силі танків і градів наші захисники протиставили силу духу і синівського патріотизму. Їх стали називати кіборгами й термінаторами, але вони були звичайними живими і вразливими юнаками, які взяли собі за захист духовні щити, віру в справедливу перемогу і приклад тих, для кого поклик «Слава Україні!» – «Героям слава!» став обітницею синівської вірності.

І, хоч і сам Михайло Андрусяк, маючи добрий бійцівський вишкіл, не раз бував у найгарячіші дні на Майдані гідності і в зоні військового протистояння, він вважає, що його головна зброя – це його книжки. І вони сьогодні воюють там, на лініях бойових зіткнень. Бо видавались і перевидавались багатотисячними тиражами, бо не були комерційними проектами, а письменницькими десантами безкоштовно відправлялись в ті реґіони України, в яких сьогодні йде війна. Те, чого ось майже 25 років не робила держава, скромно і без очікування на нагороди, робив і робить Михайло.

Не гаючись, по гарячих слідах за його авторством виходять два величні томи «Щит архістратига», де до когорти залізних вписуються імена героїв Небесної сотні, кіборгів і термінаторів, відважних сучасних оборонців рідної землі.

Не перестаю захоплюватись працелюбством і подвижництвом свого товариша. Його ініціативами не скористався хіба що байдужий чи лінивий. Створення Коломийсько-Косівської просвітянської округи, до якої ввійшли і намагаються поєднувати зусилля і співпрацю, крім коломийського і косівського, ще три: Верховинське, Снятинське і Городенківське товариства «Просвіта». Він став засновником і першим організатором книжково-видавничого фестивалю «Коломийський манускрипт», якому доконче надати нове дихання і коломийську прописку. З честю і гідністю виконував місію депутата обласної ради в попередньому скликанні, є частим і бажаним гостем, цікавим оповідником у молодіжних, студентських, учнівських колективах, літературних світлицях бібліотек. Як незаперечний авторитет є учасником Коломийської групи «Ініціативи 1 грудня». Зрештою, цікавих і добрих справ, до яких долучився своїм розумом, руками, душею і серцем цей ще зовсім молодий чоловік, мабуть, неможливо і згадати, і перелічити.

Якось дуже скромно і без особливого розголосу переступив він важливу життєву висоту, відзначивши 5 грудня цього року ще один ювілейний рубіж. Щасливий, продовжуючи справу батька – повстанського стрільця і матері – юної зв'язкової. За ним второваними стежками ідуть його сини, та й внуки вже відчувають себе юними повстанцями. А потім родинне коло розширюють всі ті, що завдяки його книжкам стали ідентифікувати себе великою українською непереможною родиною.

Спокійно затуляє вічки до сну найменший з роду Андрусяків під зворушливу пісеньку любої бабусі Люби. Вона співає йому про Україну – найкращу на землі! Такої пісеньки не знає ніхто, тільки вона, бо сама її створила, щоб Андрусяковому роду не було переводу.

А ми, ті хто маємо за щастя і честь звертатись до нього просто «Друже Михайле» , ще раз запевняємо його: «Ми в твоїй сотні, друже Андрусяк!»

Ольга РУДАНЕЦЬ, *голова Конґресу української інтеліґенції Коломийщини, відповідальний секретар Коломийського МРТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка*

* * *

Рада і Правління ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка, просвітяни краю щиро вітають Михайла Андрусяка – письменника, публіциста, видавця, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка та премії імені Василя Стефаника, відомого просвітянина з поважним ювілеєм. Бажаємо творчого натхнення, нових набутків на ниві письменства, здоров'я і многих благословенних літ.

З роси і води!..

Від імені Ради і Правління ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка голова Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ

ГОВЕРЛА ДУХУ МИХАЙЛА АНДРУСЯКА

Літературна вітальня «Джерельце», яка вже багато років працює в коломийській міській бібліотеці № 3 для дітей, вкотре провела своє засідання. Цього разу учні 10 класу ЗОШ № 3 зібрались у читальному залі бібліотеки для зустрічі з письменником, поетом, перекладачем, лауреатом двох літературних премій ім. Т. Шевченка – народної і державної, патріотом і просто чудовою людиною – Михайлом Миколайовичем Андрусяком, якому виповнилось 60 років.

Організатор і ведуча зустрічі, що проходила під назвою «Говерла духу Михайла Андрусяка», бібліотекар Тетяна Петрівна Власій представила дітям ювіляра, ознайомила з фактами його біографії, провела огляд книжкової виставки «М. Андрусяк – літописець боротьби за волю України». А учениця 10 класу Катерина Новицька прочитала вірш «Балада про юного стрільця» з книжки «Сумління».

Найцікавіше було тоді, коли пан Михайло взяв слово і розповів про своє дитинство, творчість, роботу, сім'ю, виховання синів, яких у нього троє, і внуків. А потім посипались запитання до гостя, на які він радо відповів. Під кінець зустрічі ведуча провела з учнями бліц-турнір «М. Андрусяк – письменник і видавець». Відповіді на запитання бліц-турніру показали, що діти багато чого запам'ятали і тепер будуть знати про Михайла Андрусяка значно більше. Під час засідання вітальні звучали патріотичні пісні «Ой, у лузі червона калина» та «О Україно!».

Марина КУЗЬМИН,
учасниця зустрічі, учениця 10 класу

ВАРТО УВАГИ

НАЛЕЖНУ ПЕНСІЮ ЗАРОБИ ЛЕҐАЛЬНО

Пенсійний фонд тримає на контролі дисципліну сплати внесків роботодавцями. І свою увагу зосереджує на внесенні достовірних даних до реєстру застрахованих осіб та інформації про стаж і заробітну плату, які впливатимуть на розмір майбутньої пенсії. На жаль, серед страхувальників, які використовують найману працю, ще чимало недобросовісних. Про це засвідчили позапланові перевірки: кожна друга виявляла суттєві порушення, зокрема, в Івано-Франківську, Коломиї та Коломийському, Галицькому, Городенківському районах. Внаслідок цих заходів донараховано страхові внески на суму 15,8 тис. грн., а до порушників застосовано фінансові санкції майже на 50 тис. грн. Тепер Пенсійний фонд розраховує на адекватні дії працюючих громадян.

Рішуча відмова від роботи без офіційного оформлення – це той крок, який робить найманий працівник для захисту своїх прав на гідну пенсію. І Пенсійний фонд його тільки підтримує. Саме з метою захисту прав найманих працівників головне управління Фонду провело близько 14 тис. перевірок документів, поданих для призначення пенсій. Більшістю з них встановлено, що кожен сьомий документ, виданий страхувальниками, мав неточності. Аналіз порушень показав, що найбільшу питому вагу – понад 65 відсотків – склали розбіжності в довідках про заробітну плату; кожне п'яте порушення – недостовірні дані про стаж, у т. ч. пільговий.

– У роз'яснювальній роботі з цього приводу, – говорить начальник головного управління Пенсійного фонду України в області Анатолій Назаров, – ми наголошуємо насамперед на захисті інтересів пенсіонера і працівника. Отже, ведемо мову про збір коштів для нинішніх виплат пенсії людям, а дотримання виконавської дисципліни є ґарантією заслужених пенсій завтрашніх. Ми розраховуємо не просто на розуміння громадськістю роботи, яку веде Пенсійний фонд, а й на активну її участь у леґалізації зайнятості й заробітної плати.

Володимир КРИВОРУЧКО

АРХІВИ СВІДЧАТЬ

У 27-му та 29-му числах «Галицької Просвіти» читачі були ознайомлені з започаткуванням розсекречення архівів ОУН у Празі в Чеській Республіці. Отож ми надалі ділимося з читачами подальшими результатами роботи в контексті досліджень і перекладів з чеської мови матеріалів і документів, віднайдених у Національному архіві Чеської Республіки, які в Україні друкуються вперше.

З ІСТОРІЇ ДІЯЛЬНОСТІ УВО В ПРАЗІ

(Продовження. Поч. у № 49–51)

«...В Долині на мене і на мого напарника списали протокол, в якому ми обидвоє зізналися в скоєному. Відтак нас відправили в Мізунь, де з нами повторно списали протокол, а звідти нас вкотре відправили до Долини. 07.11.1922 р. нас відправили в цивільну в'язницю в Стрию. І тут, вкотре під тиском погроз і побоїв, я визнав свою вину. Саме в Стрию я дізнався, що Матіїшина я підстрелив у живіт.

23.11.1922 р. спільно з Яросевичем нас судили в Стрию, і я отримав 20 років тюрми, а Яросевич 6 років. Кінцем листопада 1922 р. нас відправили до в'язниці в Сєдлці біля Варшави, де я перебував до 18 жовтня 1926 року, звідки в подальшому втік. Між тим 06.07.1923 р. я отримав амністію, після того як на міжнародному рівні визнали право Польщі приєднати до неї Східну Галичину, і мій вирок замінили на 10 років тюрми.

Десь у половині вересня 1926 року я отримав поштою лист, який виглядав начебто від рідних, і який, про що я знав зі свого досвіду, був лише формально цензурований, тому урядові органи проґавили те, що лист не був підписаний, та ще й з приміткою: «як вийдеш на свободу, одразу ж покинь Польщу». Я одразу зрозумів, що це лист від УВО, яка певним способом працює на моє звільнення, хоч я все одно здогадувався, що однаково буду звільнений через амністію, яка повинна була бути виголошена кінцем 1926 року.

18.10.1926 мене відвели до тюремної канцелярії і там мені повідомили, що я отримав амністію і згідно вердикту міністерства юстиції мене звільняють. Відтак мені дали документ про амністію і перепустку з в'язниці. У вердикті було зазначено, що мене звільнено на основі прохання, що стало для мене підозрілим явищем, оскільки я жодного прохання щодо амністії не подавав. Своє повернення до Долини, відповідно до вказівок в перепустці з в'язниці, місцевій поліції я все ж не повідомив, замість того я подався до свого брата Петра, який мені підтвердив, що жодного прохання моя родина щодо моєї амністії не подавала, а отже, вердикт щодо моєї амністії є фальсифікований, і найімовірніше це організовано підпіллям УВО.

На пораду мого брата я близько місяця переховувався в лісах на околицях Долини, після чого отримав від брата п'ять польських злотих та 19 доларів, щоб податися з ними до ЧСР. Чехословацький кордон я перетнув біля Воловця 18.11 т. р. (того ж року), де блукаючи декілька днів пересвідчився, що я перетнув чехословацькі землі.

Неподалік Воловця я зустрів Василя Дренкала, якого розпізнав, що він є українцем по його вишиваній краватці й вирішив запитати в нього, в якому напрямку мені йти далі. Василь Дренкало вказав мені напрямок і рівно ж розповів, що він теж мандрує до Подєбрад у Чехії. Відтак ми разом потягом подалися до Кошіц (Словаччина), де нас обох затримали на вокзалі.

В мене вилучили скаутську леґітимацію, видану на ім'я Михайла Селешка, з якою можна було за зниженою ціною їздити чехословацькими залізницями, яку я отримав від свого брата Петра. В який спосіб вищезазначену леґітимацію отримав він – мені не відомо...»

Мґр. Олег ПАВЛІВ, *науковий співробітник Національної бібліотеки ЧР – Слов'янської бібліотеки, керівник товариства «ОЗУ» в Празі (ЧР), спеціально для «Галицької Просвіти»*

(Далі буде)

З РОСИ І ВОДИ!..

ВІТАЄМО!

Вітаємо з вагомим ювілеєм секретаря Тлумацького райміськоб'єднання «Просвіти», активну просвітянку

Оксану Омелянівну СОЛОВІЙ.

Бажаємо особистого щастя, доброго здоров'я, успіхів на просвітянській ниві.

Многих благословенних літ! З роси і води!..

Голова ОО ВУТ «Просвіта» Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ, голова Тлумацького РМО «Просвіта» Галина ДЗЬОБА, куратор Тлумацького РМО від обласної «Просвіти» Михайлина БОДНАР

МІСТЕЧКОВІ ІСТОРІЇ

ДОСЯЖНЕ НЕБО

Якось увечері вибігла з дому, піднесла погляд угору й побачила... Ейфелеву вежу. В нашому місті темного зимового вечора засяяла Ейфелева вежа – наша місцева телевишка розцвіла кольорами нашої держави.

Зустріла сусідку й кажу: «Дивіться, яка краса». – «Біжу до хати, з шостого поверху ще краще видно». І я, як завжди, біжу, поспішаю, а на душі так тепло стає, радісно. Від отого синьо-жовтого світлячка в свинцевому зимовому небі. За якийсь час вежа знов випливає з-за будинків. Назустріч мені жінка з дитячим візочком – прогулюється перед сном. Я їй: «Ви бачили?» – «О, так – дуже гарно». Далі біжу. На смітнику бабуся щось шукає. А я, щоб відірвати її думки від злиденного пробування: «Подивіться, як гарно освітлена вишка». – «Та от дивлюсь, а я ж і чоловікові вчора казала: о, певне, якісь сепаратисти нас захопили, що вчора телевізор майже не працював, а то вони світло влаштовували. Гарно».

Біжу, біжу, лишаю синьо-жовте диво позаду. Але, поки вежу видно, оглядаюсь і розцвітаю усмішкою. Так почувається, мабуть, півміста людей, хто бачить це. Хочу з кожним поділитись, кожному сказати. Але розумію, що всі бачать те, що і я. Радію, що нам на свята хтось хоче зробити подарунок – принести в будень часточку краси й світла, адже не хлібом єдиним людина живе. А ще радію з того, що люди попри війну, попри політичні й економічні негаразди все ж підносять погляд угору і бачать. Бачать очима й душею красу. Сягають неба.

Висновую: як мало потрібно людині для радості, як легко торкнутися неба...

Диво розцвітання вежі тривало, може, кілька годин, може, хвилин, але яка то була краса. Тож нетерпляче чекаю свят. Щоб знов піднести погляд угору. І байдуже до цін, тарифів, парламентських воєн... Хіба... до однієї війни не байдуже. Але нехай і там наші хлопці бодай на мить побачать диво, нехай піднесуть погляд, і небо їм розцвіте якимсь мирним дивом. Хай зрадіють, як і ми. Попри все. І всупереч всьому.

Дарія НАРІВНА

ЩО НА СЕРЦЕ ЛЯГЛО...

ВІДПОВІДЬ СЕПАРАМ

74-річна мешканка Луганська написала вірш-відповідь на пісню Віки Циганової «От Донецка до Кремля – это русская земля»

Слухай, Віко Циганова, про що буде тут розмова:
Від Донецька до Кремля – українська це земля.
Наш князь Юрій Долгорукий підкорив болота, луки –
Він Москву вам заснував, щоб нечистий вас забрав!

Ще в Москві хор жаб співав,
Київ наш вже процвітав.
Жаль, що Путін це не знає, на Вкраїну зазіхає.
Де стояли шахт громади, він поставив свої «Гради»,
Зруйнував наші мости і наставив блокпости.

Там, де соняшник в нас ріс, поле топчуть Стрілок й Біс.
Де були сади, левади, зараз там його гармати.
Де хліба росли високі, вирви там навкруг глибокі.
Де малеча тягла санки, розчавили гірки танки.

Розбомбив він наші хати, примусив людей страждати,
Надсила на нас конвої найсучаснішої зброї,
Він мінує лани чисті – так робили лиш фашисти.
Ллється кров в моїй країні, та не вмерти Україні,

Не здамо землі ні клапоть –
пам'ятай це, руський лапоть!
Вірю, знаю – прийде час: відповість він за Донбас,
За землю мою святую, за пролиту кров людську,
За могили в чистім полі, за всі зламанії долі,

За скалічених людей і за смерть малих дітей.
Чуєш, Віко, стерво сите, Україну вам не вбити!
І земля моя, Донбас, прокляла давно вже вас.
Я благаю на колінах: «Мир дай, Боже, Україні!»

Щастя дай захисникам, її донькам і синам.
Матір Божа, я благаю: спокій дай моєму краю,
Дай загиблим місце в раю – я молю тебе, благаю!
Путіна я проклинаю, «щоб ти здох», йому бажаю.

В небуття підуть кобзони, путіни і циганови,
Та залишиться країна, наша ненька Україна
Вільная і працьовита, не раз кровію полита.

ДО ПЕРВНІВ

СКАРБИ ЖИТТЯ З БАБУСИНОЇ СКРИНІ

Нещодавно на запрошення голови Івано-Франківського обласного громадського товариства «Бойківщина» Дарії Петречко мала нагоду побувати на справжньому святі вишиванки: у Долинській центральній районній бібліотеці проходила презентація її другого альбому «Вишивані скарби. Східна Бойківщина» (2015), за який дослідниця удостоєна звання лауреата літературно-краєзнавчого конкурсу імені Мирона Утриска. Серед присутніх були працівники закладів культури, краєзнавчого музею «Бойківщина», клубу «Золота осінь», члени «Просвіти», Товариства охорони пам'яток історії і культури, поетеса Надія Дичка. Музичною окрасою зустрічі стали народні пісні у виконанні Світлани Довганич.

Вражало й зачаровувало розмаїття барвистих взорів давніх сорочок, фартухів, запасок, ґорсетів, спідниць, чоловічих строїв, обрусів, рушників. Дбайливо збережені вишивані скарби, вийняті з бабусиних скринь, тішили око своєю неповторністю, довершеністю і колоритом. Чимало з цих витворів особисто представили учасники презентації. Глядачі були захоплені виставкою бойківської ноші – своєрідної, неповторної, сповненої гармонійної орнаментики, архаїки і символізму.

Дарія Петречко розповіла про свій шлях-повернення до рідних звичаїв і традицій, від яких семирічною дівчинкою була насильно відлучена 1951 року. Тоді її родинне село Чорна Нижньоустріцького району назавжди зникло з карти України, а бойків розсіяли степами Донбасу та півдня України. Ті гіркі спомини з дитинства, а надто самобутні вишиванки, збережені як найдорожчий скарб, нагадували, про рідну хату, сільські околиці, бойківські мелодії і працьовитих бойків. Це повернення було неминучим, бо на схилі літ кожен з нас тяжіє до своїх витоків, до свого коріння.

Давні спогади спонукали Дарію Петречко до написання історії своєї малої батьківщини. 2010 року вийшла друком книжка-літопис «Втрачені українські села. Чорна». У зверненні до читача привертає увагу вислів дослідниці: «Патріотизм починається з любові до рідного краю, до хатинки, в якій народився і виріс, в якій з діда-прадіда проживали твої предки, до землі, в якій спочивають минулі покоління. З материнської молитви та пісень над колискою, з почутих леґенд і казок, з людського оточення, з пізнання і вміння оцінити духовні надбання своїх предків виростає патріот».

Бажання розповісти світові про давню і традиційну культуру бойків привело Д. Петречко до занять улюбленою справою – вишивкою. В середовищі виселених чорнян вона почала збирати бойківські сорочки, щоб зберегти їх від зникнення. Часом їй віддавали останню і найціннішу. Ця колекція, а згодом і зразки бойківської ноші з фондів Долинського краєзнавчого музею «Бойківщина», стали основою для випуску альбому «Вишивані скарби Бойківщини. Західний реґіон» (2012).

Натхнена успіхом, Дарія Петречко продовжила пошукову працю. В подорожах східною Бойківщиною їй вдалося віднайти давній одяг і світлини з минулого століття. Для нинішнього альбому упорядниця використала зразки вишиваної бойківської ноші з етнографічних збірок музеїв Болехова, Долини, Івано-Франківська, Лолина та шкільних музеїв сіл Старий Мізунь, Міжріччя, Шевченкове. Тут є взірці одягу й фотографії з приватної колекції уродженки с. Підбереж Тетяни Фіґоль. До пошуків етнографічного матеріалу долучилися також Світлана Довганич, Мар'яна Семенишин, Дарія Бібик. Видання вдало ілюстроване схематичними узорами авторства Д. Петречко, велика частина яких взята з сорочок і зразків вишивок музею історії міста Болехова імені Романа Скворія. Змістовним доповненням альбому стали поетичні рядки Марії Волинської, Лесі Любарської, Надії Дички, Надії Бойко, Марії Баліцької, Валентини Дністрян, Марії Каліцької, Інни Гончар, Любові Ангел, Бориса Геруса, Олександри Дубовалової, Любові Прокопишин, Лесі Лозинської, Григорія Булаха та інших. У вірші Надії Дички відобразився гармонійний світ бойківської вишиванки, в якій переплелися доля України, життя наших предків і майбутніх поколінь:

Це вишиття – не просто візерунки,
Це наша пам'ять, символи буття.
В них кольори сплелися, наче звуки,
Що нас ведуть дорогою життя.

Дарія Петречко мріє зібрати колекцію бойківських рушників, так мало вивчених, і видати наступний альбом. Треба сказати, що кожен рушник мав своє призначення: на сватання, весілля, для хрестин, для образів. Відповідно різною була їхня орнаментика, кольорова гама, а від того залежали багатство чи скромність вишивки. Також вишивали жалобні рушники й рушники-обереги. На жаль, сьогодні вишитий бойківський рушник кінця XIX – початку XX століття – велика рідкість. Сучасна вишивка переважно стала стилізованою, в ній присутні інші національні впливи. В багатьох випадках зникло символічне навантаження орнаменту і кольорів. Тому так важливо зберегти давнє бойківське вишиття – символ своєрідності, неповторності й краси, справжнє народне мистецтво з прадавніми основами життя.

Галина ЯКИМІВ, *науковий співробітник музею історії міста Болехова імені Романа Скворія*

ЗУСТРІЧІ

СВЯТО ВИДАНОЇ КНИЖКИ

У Коломиї активний ритм літературного життя. Днями в місті над Прутом на запрошення поета Василя Рябого побував наш краянин із села Перерив – головний редактор «Буковинського журналу», директор Чернівецького музею Володимира Івасюка, письменник, журналіст, заслужений діяч мистецтв Мирослав Лазарук, який сьогодні відомий як видавець. Він презентував філологам Коломийського інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та в Національному музеї народного мистецтва Гуцульщини і Покуття імені Й. Кобринського упорядковані ним книжки вибраних віршів Василя Герасим'юка, Ігоря Римарука, Анатолія Кичинського, Леоніда Талалая, Інги Кейван та Григорія Тименка.

Останньому з авторів М. Лазарук приділив особливу увагу. Цей поет кілька десятиліть тому зник безвісти, залишив по собі дві рукописні збірки. Про його талант у передмові та післяслові сказали академік Іван Дзюба та Олесь Бердник.

З просвітницькою місією наближати читачів до творів українських майстрів красного слова М. Лазарук побував у Києві, Івано-Франківську й Тернополі. Гість також аґітував за передплату журналу, який виходить щокварталу, публікує цікаві матеріали, зокрема авторів Прикарпаття.

Василь НІНЬОВСЬКИЙ, *член НСЖУ*

ТАЛАНТИ

ПЕРШІ КРОКИ ДО УСПІХУ

Вже традиційно в обласній бібліотеці для юнацтва відбулася лабораторія творчої майстерності обдарованої молоді «Перші кроки до успіху». Мета заходу – розкриття і розвиток творчого потенціалу талановитої молоді та юнацтва засобами бібліотечного впливу; надання можливості проявити свій талант, відчути перспективи успіху й повірити у свої можливості.

Гостями лабораторії була творча молодь області, зокрема Микола Король – читач бібліотеки-філії с-ща Перегінськ Рожнятівської ЦБС, у його житті є велике захоплення, це надзвичайно клопітка робота, яка вимагає терпіння і багато часу – мистецтво оригамі, яким він займається п'ять років; серед чудових різнобарвних авторських витворів – десятки неповторних модульних оригамі: це і макет величного храму, дивовижні ангелики, різні звірятка, прекрасні жар-птиці, герої з мультиків, вази з квітами, образ Богородиці, портрет Тараса Шевченка; Ніна Павлів – читачка Рожнятівської ЦРБ, яка реалізовує свої творчі можливості у таких жанрах живопису як натюрморт, пейзаж, портрет, використовуючи гуаш та олійні фарби; Оксана Комар – читачка Рожнятівської ЦРБ, юна поетеса, декламувала присутнім свої авторські твори, зачитала поезії Т. Шевченка, Й. В. Ґете, Й. Ф. Шіллера німецькою мовою; читачка бібліотеки-філії с. Ямниця Тисменицької ЦБС Наталя Соверда представила свої вироби зі шкіри – картини, вироби з бісеру, вишивку, м'яку іграшку.

Свої творчі доробки представили читачі обласної бібліотеки для юнацтва: вироби з бісеру представив Андрій Вірстюк, учень 7 класу ЗОШ № 10, який чотири роки займається бісероплетінням. Найбільше Андрію подобається виконувати об'ємні роботи з бісеру – дерева, квіти, композиції. Над кожною роботою він працює дуже акуратно і натхненно. Ольга Басараба, учениця 8 класу школи-ліцею № 23 ПНУ ім. В. Стефаника, наполеглива не тільки в навчанні, але й у майстерності виготовлення м'якої іграшки, вишивці. Марина Стефанів, учениця 8 класу школи-гімназії № 3 – юна співачка, професійно займається вокалом, виконала для гостей пісні. Вона дуже старанна і багато працює над собою, її захоплення – художнє читання і поезія та участь у театральних виставах, вишивка картин бісером. Зачитала присутнім свою авторську поезію.

Творчі доробки молодих майстрів оцінило поважне журі: Надія Климчук – начальник відділу управління культури, національностей та релігій облдержадміністрації; Микола Якимечко – голова Правління обласної організації НСХУ; Ярослав Ткачівський – письменник, головний редактор журналу «Перевал»; Дмитро Сивак – заслужений майстер народної творчості України, член НСХУ; Василь Карп'юк – поет, журналіст, видавець; Світлана Шаган – директор Івано-Франківської обласної бібліотеки для юнацтва.

Творчі здібності молодого покоління – основне національне багатство. Пам'ятаймо, що Україна – це наша слава, тож підростаючому поколінню потрібно працювати для її могутності й розвитку так, щоб вона засяяла славою перед цілим світом.

Н. К.

ЗДОРОВ'Я: ВАРТО ЗНАТИ

ШУМ У ВУХАХ

Він не завжди може свідчити про серйозні порушення в організмі або проблеми зі здоров'ям. Однак суттєво псує настрій на роботі й відпочинку.

Шум у вухах не залежить від якогось природного джерела. Одна людина чує свист, інша – дзвін, третя – шелест. Буває, люди пояснюють образно, буцімто вдень і вночі наче водоспад шумить або струмок дзюрчить; іншим здається, ніби чують музику або дзвін. Треті кажуть, що в них складається враження руху поїзда. При цьому шум чується в одному вусі чи в обох постійно або час від часу. Буває, дзвенить у вухах після перебування у приміщенні, де голосно розмовляють, кричать, грає музика. Іноді це відбувається під час лікування хімічними препаратами. Коли людина припиняє їх застосовувати – у вухах перестає шуміти.

Якщо шум не зникає, то це вже проблема більш серйозна, й необхідно шукати причину захворювання. Особливо таке може бути у людей після 55 років, в яких послаблюється слух. Більшість з них вважають, що цей сигнал вказує на якесь серйозне захворювання або втрату слуху. Може бути і таке. Однак трапляється це рідко, хоч людині в такому стані потрібна кваліфікована медична допомога.

Звукова хвиля проходить вушним каналом в середнє та внутрішнє вухо. Маленькі ворсинки, що встеляють вушну раковину, трансформують звук в електросигнал, який спрямовує його у слухову зону кори головного мозку за допомогою слухових нервів. Якщо такі ворсинки ушкоджені від голосних звуків чи прийому ліків, то до мозку слуховий сигнал надходить лише частково. Це стимулює ненормальну активність в нейронах, внаслідок чого людині здається, що вона чує сторонні звуки.

Якщо слуховий нерв не отримує звуків від ушкоджених ворсинок, то мозок намагається вловити втрачений сигнал (так само, як і людина підсилює звук, щоб краще чути мелодію). Внаслідок цього у вухах виникає шум.

Бувають випадки, коли людина відчуває біль в... ампутованій нозі, чує роботу власного серця або кровообіг (циркуляцію крові по судинах). Іноді ще виникає шум у вухах, коли утворилася сірчана пробка. Вона перекриває звукову хвилю.

Отже, причинами шуму у вухах можуть бути: часткова втрата слуху; постійні голосні звуки; застосування ліків, які неґативно впливають на слух і порушують нервові кінцівки у вусі; сірчана пробка; інфекція або пухлина в середньому вусі; вікові зміни; синдром Меньєра; склероз судин. У будь-якому випадку обов'язково треба звернутись до лікаря, який допоможе з'ясувати причину появи шуму у вухах. Тоді лікування буде ефективним.

Окрім вищезгаданих причин, шум у вухах може виникати внаслідок порушення функції нирок, особливо коли вони опущені. Якщо опущена ліва нирка – шумить у лівому вусі. І навпаки, про те, що опущена права нирка, свідчить шум у правому вусі. При лікуванні «нефроптаном», який піднімає нирки, шум зникає.